

Datum van inontvangstneming : 05/11/2025

Zaak C-633/25 [Xasoa] ⁱ

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

26 september 2025

Verwijzende rechter:

Supremo Tribunal Administrativo (hoogste bestuursrechter, Portugal)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

9 juli 2025

Verzoekende partij:

Caixa Geral de Depósitos, S.A.

Verwerende partij:

Autoridade Tributária e Aduaneira (belasting- en douanediens)

**DE SUPREMO TRIBUNAL ADMINISTRATIVO (HOOGSTE
BESTUURSRECHTER, PORTUGAL)**

Arrest van de Supremo Tribunal Administrativo, gevestigd te Lissabon;

1

De Caixa Geral de Depósitos (hierna: „CGD”), S.A.,..., heeft beroep in „revista” (herzieningsverzoek, waarbij de herziening door de hoogste bestuursrechter in wezen betrekking heeft op rechtsvragen) ingesteld tegen de uitspraak van de Tribunal Central Administrativo Sul (centrale bestuursrechter voor het zuiden van Portugal; hierna: „TCAS”) van 11 juli 2024¹.

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

¹ Waarbij het hoger beroep tegen het vonnis van de Tribunal Tributário de Lisboa [(belastingrechter Lissabon, Portugal)] werd verworpen, die een beroep ongegrond had verklaard [„welk beroep was ingesteld tegen de afwijzing [OMISSIS] door het hoofd van de Divisão de Justiça Administrativa da Direção de Finanças de Lisboa (dienst administratieve geschillen van de directie financiën Lissabon) van het gemaakte bezwaar betreffende de zelfaangifte van de vennootschapsbelasting over het boekjaar 2003”].

*

Bij besluit van 9 april 2025 hebben de leden van de kamer voor het voorbereidend onderzoek van de Supremo Tribunal Administrativo [OMISSIS] besloten het beroep in „revista” in behandeling te nemen.

*

De adjunct-procureur-generaal [OMISSIS] heeft een advies uitgebracht waarin hij tot de conclusie kwam dat het beroep ontvankelijk was, na in het kort het volgende te hebben aangevoerd:

„(...)

In dit verband moet naar mijn mening [OMISSIS] artikel 46, lid 1, onder c), van de [Código do Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Coletivas (wet op de vennootschapsbelasting); hierna: ‚CIRC’] worden uitgelegd in overeenstemming met [richtlijn 90/435/EEG], die bijgevolg van toepassing is, ook al heeft deze zaak betrekking op vennootschappen die in Portugal zijn gevestigd.

In dit verband ben ik van mening dat de wetgever ervoor heeft willen zorgen dat, wil de vennootschap die een deelneming heeft in de vennootschap die winsten uitkeert, als ‚moedermaatschappij’ kunnen worden aangemerkt, deze deelneming een minimale en stabiele deelneming in die vennootschap moet omvatten.

Naar mijn mening [OMISSIS] kunnen, indien de verzoekende vennootschap gedurende ten minste één jaar een deelneming heeft aangehouden waardoor zij als moedermaatschappij kan worden aangemerkt, alle uitgekeerde dividenden dus in aanmerking komen voor de regeling tot afschaffing van economische dubbele belasting, en niet alleen de dividenden die kunnen worden toegerekend aan het deel van de deelneming dat aanleiding gaf tot die kwalificatie.”

2

De vastgestelde/bewezen feiten in deze zaak zijn als volgt [OMISSIS]:

„(...)

- 1 CGD, die hier als verzoekster in „revista” optreedt, is een naamloze vennootschap met uitsluitend publiek kapitaal, die bankactiviteiten uitoefent en op 30 juli 2001 door fusie de Banco Nacional Ultramarino, S.A. heeft overgenomen – onbetwist feit.
- 2 Op 26 mei 2004 diende verzoekster in „revista” de aangifte vennootschapsbelasting [OMISSIS] voor het boekjaar 2003 in, waarin zij [OMISSIS] een belastinggrondslag van 414 983 624,22 EUR en [OMISSIS] een te betalen belastingbedrag van 58 518 517,96 EUR opgaf [OMISSIS].

2

- 3 Op 8 juli 2005 diende verzoekster in „revista” een correctie in op haar aangifte vennootschapsbelasting [OMISSIS] voor het boekjaar 2003 in, waarin zij [OMISSIS] een belastinggrondslag van 369 558 228,98 EUR en [OMISSIS] een te betalen belastingbedrag van 43 787 623,74 EUR opgaf [OMISSIS].
- 4 Op dezelfde dag heeft thans verzoekster in „revista” bij de Repartição de Finanças [OMISSIS] de Lisboa (belastingkantoor Lissabon) bezwaar aangetekend, [OMISSIS] waaruit het volgende blijkt:

„(...)

85.

Uit het voorgaande volgt dat, om de belastbare winst van verzoekster in „revista” over het boekjaar 2003 te bepalen, een totaalbedrag van 45 425 395,24 EUR moet worden afgetrokken, dat het resultaat is van de volgende aanpassingen:

- a) 20 499 600,30 EUR voor de kosten die zijn gemaakt voor de bijdragen aan het pensioenfonds in het boekjaar 2003, tot het in artikel 40, lid 3, CIRC vastgestelde maximum;
- b) 3 436 746,65 EUR voor de toepassing van het bepaalde in artikel 59 van het Estatuto dos Benefícios Fiscais (regeling inzake belastingvoordelen; hierna: „EBF”);
- c) 8 408 738,62 EUR voor de toepassing van het bepaalde in artikel 46, leden 1 en 7, CIRC;
- d) 13 080 309,67 EUR voor de vervroegde uittredingen die daadwerkelijk door het pensioenfonds zijn betaald tijdens het boekjaar 2003 of, subsidiair, 10 384 972,02 EUR voor het uitstelplan voor de belastingheffing op de kosten van vervroegde uittreding die zijn ontstaan in het kader van de Banco Nacional Ultramarino.

Onder deze omstandigheden wordt verzocht [OMISSIS] dit bezwaar toe te wijzen en, om de hierboven genoemde redenen, de aangifte vennootschapsbelasting [OMISSIS] voor het boekjaar 2003 te corrigeren en het bedrag van 14 730 894,22 EUR (veertien miljoen zeventienhonderddertigduizend achthonderdvierennegentig euro en tweeëntwintig cent) terug te betalen overeenkomstig deze correctie. (...)”

[OMISSIS]

- 5 Op 9 november 2007 heeft de Direção de Serviços de Inspeção Tributária (directie belastinginspectie; hierna: „DSIT”) in het kader van de behandeling van het in het vorige punt bedoelde bezwaar rapport 27/BOIC3/07 opgesteld met betrekking tot de aangevoerde feiten, waarin zij voorstelde om dit bezwaar gedeeltelijk toe te wijzen [OMISSIS].

(...)

[OMISSIS]

- 6 [OMISSIS] [verwijzing naar het rapport]
- 7 Op basis van het in punt 5 genoemde rapport werd het ontwerpbesluit op het bezwaar opgesteld, dat bij besluit van de adjunct-directeur financiën van de Direção de Finanças de Lisboa (directie financiën Lissabon) van 23 mei 2008 [OMISSIS] werd bekrachtigd.
- 8 Bij brief [OMISSIS] van 30 mei 2008 werd aan de vertegenwoordiger van verzoekster in „revista” het ontwerpbesluit inzake het in punt 4 genoemde bezwaar betekend en werd een termijn van 15 dagen toegekend voor de uitoefening van het recht om te worden gehoord [OMISSIS].
- 9 Op 18 augustus 2008 heeft verzoekster in „revista” haar recht om te worden gehoord uitgeoefend en bij de Direção Distrital de Finanças de Lisboa (directie financiën voor het district Lissabon) verzocht „van haar belastbare winst over het jaar 2003 een aftrek toe te staan van 100 % van de waarde van de dividenden die haar in dat jaar door BCP, EDP, PT en BRISA aan haar zijn uitgekeerd, met inbegrip van die welke zijn gegenereerd door de effecten in haar handelsportefeuille” [OMISSIS].
- 10 Naar aanleiding van dit verzoek, dat door de Divisão de Justiça Administrativa da Direção de Finanças de Lisboa (dienst administratieve geschillen van de directie financiën Lissabon) aan de directeur van de DSIT werd doorgestuurd, hebben de diensten van de DSIT op 10 december 2008 document 245-A.J./08 opgesteld met betrekking tot de feiten die door verzoekster in „revista” in het kader van haar recht om te worden gehoord naar voren waren gebracht. In dat document werd het volgende voorgesteld:

„(...)

a) Wat betreft de effecten (aandelen) die het maatschappelijk kapitaal van BCP, BRISA, EDP en PORTUGAL TELECOM vertegenwoordigen en die een totaalbedrag aan winst (dividenden) van 116 717,50 EUR hebben opgeleverd, geldt de voorwaarde dat de belastingplichtige/begunstigde (thans verzoekster in „revista”) deze gedurende een jaar moet bewaren, anders is de regeling tot afschaffing van economische dubbele belasting zoals geregeld in artikel 46, lid 1, CIRC niet van toepassing.

b) Indien echter niet aan een van de vereisten van artikel 46, lid 1, onder c), CIRC wordt voldaan, kan verzoekster in „revista” een beroep doen op het bepaalde in lid 7 van die bepaling en 50 % van de dividenden die zijn opgenomen in de belastinggrondslag aftrekken van aandelen die zij minder dan een jaar in bezit heeft gehad. De goedkeuring van deze fiscale optie werd reeds voorgesteld in de punten 33 en 50 van rapport 27/BOIC3/07, dat bij brief nr. 3974 van 18 december

2007 van de DSIT aan [Direção de Finanças de Lisboa] werd toegezonden. Daarin wordt gepleit voor een vermindering van de netto vennootschapsbelastinggrondslag voor het boekjaar 2003 met een bedrag van 58 358,75 EUR ($116\,717,50 \text{ EUR} \times 50 \% = 58\,358,75 \text{ EUR}$).”

[OMISSIS]

- 11 Op 18 december 2008 heeft de directeur van de DSIT op basis van het in het vorige punt genoemde rapport een besluit genomen waaruit zijn instemming met het voorstel tot besluit [OMISSIS] blijkt.
- 12 Op 23 januari 2009 werd bij besluit van de adjunct-directeur financiën van de Direção de Finanças de Lisboa het ontwerpbesluit op het bezwaar bekrachtigd en werd hetgeen waarom thans verzoekster in „revista” vroeg gedeeltelijk toegewezen, in die zin dat de belastbare winst over het boekjaar 2003 werd verlaagd met een bedrag van 58 358,75 EUR, overeenkomstig het in punt 5 genoemde rapport [OMISSIS].
- 13 Bij brief 7307 van 30 januari 2009 werden de gronden en het besluit als vermeld in het vorige punt [OMISSIS] aan de vertegenwoordiger van verzoekster in „revista” toegezonden.
- 14 Op 17 februari 2009 werd bij de rechtbank het verzoekschrift ingediend dat aanleiding heeft gegeven tot de onderhavige procedure [OMISSIS].
- 15 Op 8 mei 2009 werd bij besluit van de adjunct-directeur financiën van de Direção de Finanças de Lisboa het ontwerpbesluit op het bezwaar bekrachtigd en werd hetgeen waarom thans verzoekster in „revista” vroeg gedeeltelijk toegewezen, in die zin dat de belastbare winst over het boekjaar 2003 werd verlaagd met een bedrag van 22 172 098,76 EUR, overeenkomstig het in punt 5 genoemde rapport [OMISSIS].
- 16 Bij brief 37871 van 11 mei 2009 werden de gronden en het besluit als bedoeld in het vorige punt aan de vertegenwoordiger van verzoekster in „revista” toegezonden, waarbij in het besluit het volgende werd vermeld: „Deze kennisgeving annuleert en vervangt de vorige kennisgeving, verzonden bij brief nr. 007307 van 30 januari 2009” [OMISSIS].
- 17 Aan het einde van de boekjaren 2002, 2003 en 2004 bezat verzoekster in „revista” aandelen in het maatschappelijk kapitaal van BCP, BRISA, EDP en PORTUGAL TELECOM, zoals aangegeven in de volgende tabel:

	2002		2003		2004	
	Deelneming		Deelneming		Deelneming	
	%	Waarde*	%	Waarde*	%	Waarde*
BCP	8,40	195,381	6,03	196,281	2,61	84,931
BRISA	5,10	30,66	5,10	30,616	5,10	30,616
EDP	4,87	146,054	4,84	145,287	9,77	357,244

NL	4,18	52,447	4,17	52,272	4,50	52,957
----	------	--------	------	--------	------	--------

*waarden in duizenden
[OMISSIS]

- 18 In 2003 bevonden de effecten die het maatschappelijk kapitaal van BCP, BRISA, EDP en PORTUGAL TELECOM vertegenwoordigen zich in de handelsportefeuille van verzoekster in „revista” – onbetwist feit.
- 19 In hetzelfde jaar ontving verzoekster in „revista” dividenden voor een totaalbedrag van 116 717,50 EUR, die door de ondernemingen werden uitgekeerd voor respectievelijk de volgende bedragen: BCP: 61 750,00 EUR; BRISA: 3 217,50 EUR; EDP: 12 150,00 EUR, en PORTUGAL TELECOM: 39 600,00 EUR – onbetwist feit.
- 20 (...)

Zoals blijkt uit de relevante feiten en wordt samengevat in het besluit van de kamer voor het voorbereidend onderzoek die het dossier heeft behandeld, gaat het in deze rechtszaak in wezen om de vraag of verzoekster in „revista” (CGD) in 2003 „overeenkomstig de regeling inzake economische dubbele belastingheffing waarin op dat moment in artikel 46 CIRC voor winsten was voorzien, recht had op aftrek van de winsten die haar (door Banco Comercial Português, Brisa, EDP en Portugal Telecom) waren uitgekeerd (van welk recht geen gebruik was gemaakt in de zelfaangifte)”.

Met andere woorden, er moet worden bepaald of het overeenkomstig de regeling van artikel 46 CIRC, zoals hieronder geformuleerd², om in aanmerking te komen

² „Artikel 46

Voorkomen van economische dubbele belasting over winstuitkeringen

1. Voor de vaststelling van de belastbare winst van handelsvennootschappen of burgerlijke vennootschappen met een handelsdoel, coöperatieve vennootschappen en staatsondernemingen waarvan de zetel of het daadwerkelijke bestuur is gevestigd op het Portugese grondgebied, worden de in de belastbare grondslag opgenomen inkomsten uit winstuitkeringen in mindering gebracht wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:

(...)

- c) de begunstigde vennootschap heeft een rechtstreekse deelneming van ten minste 10 % in de uitkerende vennootschap, of de aanschaffingswaarde van haar rechtstreekse deelneming in die vennootschap bedraagt ten minste 20 000 000 EUR, en heeft dat belang ononderbroken gehouden gedurende het jaar voorafgaande aan de terbeschikkingstelling van de winst of, indien zij het belang gedurende een kortere periode heeft gehouden, gedurende de tijd die nodig is om de in aanmerking te nemen periode te voltooien.

(...)

5. Lid 1 is eveneens van toepassing in het geval dat een op Portugees grondgebied gevestigde vennootschap onder de in dat lid bedoelde voorwaarden een deelneming bezit in een

voor „de afschaffing van de economische dubbele belasting op de uitgekeerde winsten in hun geheel (en niet slechts voor 50 %, zoals in deze procedure met betrekking tot de aan de orde zijnde dividenden reeds is erkend overeenkomstig artikel 46, lid 8, CRIC), een noodzakelijke voorwaarde was dat alle effecten waaruit de winsten afkomstig waren, in het jaar voorafgaand aan de datum van beschikbaarstelling van de winsten ononderbroken in het bezit van CGD waren geweest”.

Artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) (voorheen artikel 234 van het EG-Verdrag) bepaalt dat het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU) bevoegd is om, bij wijze van prejudiciële beslissing, een uitspraak te doen over de uitlegging van de Verdragen, alsmede over de geldigheid en de uitlegging van de handelingen van de instellingen, organen en instanties van de Unie, en bevat de volgende regels:

„Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen voor een rechterlijke instantie van een der lidstaten, kan deze instantie, indien zij een beslissing op dit punt noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis, het Hof verzoeken over deze vraag een uitspraak te doen.

Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen in een zaak aanhangig bij een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, is deze instantie gehouden zich tot het Hof te wenden.”

Bovendien „heeft de Europese rechtspraak... het beginsel van Unierechtconforme uitlegging of het beginsel van indirecte werking vastgesteld, dat de nationale rechter, zelfs wanneer hij alleen nationaal recht moet toepassen, verplicht dit zodanig uit te leggen dat het in overeenstemming is met de geest, de opzet en de voorwaarden van de Europese voorschriften; het Hof van Justitie van de Europese Unie en daarvóór het Hof van Justitie [van de Europese Gemeenschappen] heeft zelfs zijn bevoegdheid bevestigd om „uitspraak te doen over prejudiciële verzoeken die betrekking hadden op communautaire voorschriften in gevallen waarin de feiten van het hoofdgeding niet onder het gemeenschapsrecht vielen, maar waarin de genoemde voorschriften ofwel door het nationale recht ofwel op

vennootschap die in een andere lidstaat van de Europese Unie is gevestigd, mits beide vennootschappen voldoen aan de voorwaarden van artikel 2 van richtlijn 90/434/EEG van de Raad van 23 juli 1990.

(...)

8. De aftrek overeenkomstig lid 1 bedraagt slechts 50 % van de in de belastinggrondslag opgenomen inkomsten die overeenkomen met de uitgekeerde winsten, indien niet aan de in lid 1, onder b) en c), genoemde voorwaarden is voldaan, alsmede met betrekking tot de inkomsten die de aandeelhouder op grond van zijn deelneming in het maatschappelijk kapitaal behaalt, mits in elk geval aan de in lid 1, onder a), genoemde voorwaarde is voldaan.

(...)”

grond van louter contractuele bepalingen van toepassing waren verklaard’, zoals het in zijn arrest van 17 juli 1997 (arrest Leur-Bloem) in zaak C-28/95, punt 27, heeft vastgesteld.”

Aangezien de onderhavige beroepsprocedure een vraag doet rijzen over de Unierechtconforme uitlegging van de reikwijdte van een nationale wettelijke bepaling of regeling, welke uitlegging bepalend is voor de uitkomst van de procedure, en het voorts zo is dat de beslissing van de Supremo Tribunal Administrativo niet vatbaar is voor beroep (met uitzondering van de eventuele herziening ervan met het oog op de eenmaking van de rechtspraak of, in voorkomend geval, de toetsing van ongrondwettigheid), wordt het met het oog op de eerbiediging van het communautaire beginsel van conforme uitlegging noodzakelijk geacht dat het Hof de volgende prejudiciële vraag beantwoordt:

Moet artikel 46, lid 1, onder c), van [de wet op de vennootschapsbelasting], zoals hierboven weergegeven, in overeenstemming met artikel 3 van richtlijn 90/435/EEG worden uitgelegd? Zo ja, is de uitlegging van dit artikel in de zin dat de regeling tot afschaffing van economische dubbele belasting niet van toepassing is op dividenden uit aandelen die niet ten minste één jaar zijn aangehouden, verenigbaar met die Uniebepaling, ook al is de ontvanger van deze dividenden aan te merken als „moedermaatschappij” van de uitkerende vennootschap, aangezien hij daarnaast gedurende ten minste één jaar vóór de uitkering van de dividenden een deelneming in de uitkerende vennootschap met een aanschaffingswaarde van ten minste 20 000 000 EUR heeft gehouden?

3

Gelet op het voorgaande beslist de Secção de Contencioso Tributário (kamer voor bestuursrechtelijke geschillen in fiscale zaken) van de Supremo Tribunal Administrativo:

- Het HvJ-EU de hierboven genoemde prejudiciële vraag voor te leggen.
- De behandeling van de zaak te schorsen totdat het HvJ-EU uitspraak heeft gedaan en zijn beslissing heeft medegedeeld.

[OMISSIS] [aanwijzingen voor de verzending van het verzoek om een prejudiciële beslissing naar het Hof van Justitie]

*

[OMISSIS]

[OMISSIS]

Lissabon, 9 juli 2025

[OMISSIS]

[naam van de rechter]